

KATECHEZE „ROZDĚLOVÁNÍ TĚLA PÁNĚ NA RUKU“ – 2

Pokračování nedělních katechezí z ostravského Boska.

1. část – POZNÁNÍ, VZDĚLÁVÁNÍ, KATECHEZE – [zde](#)

(<https://www.boscostrava.cz/katecheze-rozdelovani-tela-pane-na-ruku/>)

2. část byla připravena 6.6.2021 ke slavnosti Těla a Krve Páně.

2. katecheze: EUCHARISTIE – VEČEŘE PÁNĚ

foto: Žďárské pašije mezi paneláky

Já jsem přijal od Pána, co jsem vám také odevzdal: Pán Ježíš v tu noc, kdy byl zrazen, vzal chléb, vzdal díky, lámal jej a řekl: „ Toto jest mé tělo, které se za vás vydává; to číňte na mou památku.“ Stejně vzal po večeři i kalich a řekl: „Tento kalich je nová smlouva, zpečetěná mou krví; to číňte, kdykoli budete pít, na mou památku.“ Kdykoli tedy jíte tento chléb a pijete tento kalich, zvěstujete smrt Páně, dokud on nepřijde. (1Kor 11,23-26)

(Po zázračném nasycení promluvil Ježíš k zástupům:) „Já jsem ten chléb živý, který sestoupil z nebe; kdo jí z tohoto chleba, živ bude navěky. / A chléb, který já dám, je mé tělo, dané za život světa.“ (Jan 6,51a.51b)

Lidově se dnešní slavnosti říká „Boží Tělo“, ale oficiální název „**Těla a Krve Páně**“ je vhodnější. Před koncilem se totiž připomínala Nejdražší Krev Páně samostatně v jiný den. Naopak podobojí zvláště v naší zemi nás vrací zpět k Ježíšovu odkazu z večeřadla. Minule jsme začali katecheze o Eucharistii.

*Už u prvních křesťanů šlo o určitý obřad. Byl prostý, ne zcela jednotný, a křesťané jej slavili „po domech“. Nevíme, jak tento rituál vypadal, a nevíme ani, kdo mu předsedal. Kněžská funkce ještě neexistovala, byli jen „starší obce“. Pavel sám nebyl pověřen žádným z původních dvanácti apoštolů, a přece eucharistii slavil. (Petr Kolář) Později byla liturgie to, co dělal kněz. Ostatní se účastnili pasivně, zpívali nebo se modlili často úplně jiné modlitby. **Po II. vatikánském sněmu slaví liturgii všichni**, pod vedením předsedajícího. Názvy „hlavní celebrant“ a „koncelebranti“ nás vrací před koncil. Dnes všichni slaví-celebrují. Proto se potřebujeme učit společně Večeři Páně slavit.*

Eucharistie je záležitost **ne jednotlivce, ale společenství církve**. Bohužel dodnes předkoncilní praxe přetrvává: ostentativní přijímání v kleče či s pokleknutím, nadbytečné křížování se, nebo i časté prcháání domů na dřívější odjezd. Naproti tomu podřízení se společnému s ohledem na ostatní je i pomocí proti duchovní pýše, která se před druhými či před sebou samým dělá lepší. Proto Ježíš radí: „*A když se modlíte, nebud'te jako pokrytci: ti se s oblibou modlí... aby byli lidem na očích... když se modlíš, vejdi do svého pokojíku, zavři za sebou dveře...*“ (Mt 6,5n)

Modlit se a slavit společně vyžaduje **vysokou ohleduplnost a kulturu vztahů**. Večeře Páně je společná slavnost, při které se setkáváme s Bohem a s lidmi. Obojí je důležité. Boha těší, jsme-li rádi na světě, vychutnáváme-li jeho dary, oceňujeme-li jeho práci, přátelství a velikost. A Boha těší také, přicházíme-li na Večeři Páně i kvůli druhým. I rodiče říkají: „Jsmo rádi, že nás mají děti rády, ale neméně nás těší, stojí-li naše děti jeden o druhého.“

Společná modlitba roste z modlitby soukromé. **Modlitba je setkáním**. Vyžaduje umění naslouchat i vyjádřit se. Bohu není obtížné porozumět člověku, zatímco pro mě je obtížné porozumět si s Bohem. Proto Ježíš v napomenutí pokračuje: „*Při modlitbě nebud'te mnohomluvní.*“ (v.7). Kdosi řekl: „*Abych se mohl 1 minutu modlit, potřebuji se 29 minut připravovat.*“ Soukromá modlitba je snazší než společná, tak jako je snazší setkání ve dvou než ve skupině. Nemusím se s nikým dělit o pozornost, brát ohled na ostatní, jsem „pánem svého času“. V dětství nás naučili znát spoustu modliteb, ale nenaučili nás modlit se. Společná modlitba byla vždy více ceněná než soukromá. I spolupráce v partě, kolektivní sport, hudba v orchestru, zpěv ve sboru jsou větším uměním než výkon sólisty. Krom zvládnutí oboru, řemesla či nástroje vyžaduje i umění souhry, např. vzájemně se slyšet, sladit se, přizpůsobit se.

Co Ježíš do své Hostiny vkládá, co nám nabízí a co máme dělat, abychom mu porozuměli? Eucharistie má mnoho názvů. – Slovo eucharistie pochází z řeckého εὐχαρίστην (*eucharistein*) a znamená „**děkovat**“. Ústředním bodem slavení eucharistie je děkování Bohu za jeho dílo stvoření, záchrany a povýšení celého stvoření. Vděčnost byla Ježíšovou přirozeností. U hrobu Lazara řekl: „*Otče, děkuji ti, žeš mě vyslyšel.*“ (Jan 11,41) A při večeři „*vzdal díky*“ nad chlebem i vínem. Kdo umíme z domu kouzelná slůvka, rozumíme tomu, že eucharistie je děkování.

Ve Skutcích apoštolů se píše, že první křesťané „**lámali chléb**“ (Skt 2,42.46). Lámání chleba znamená pospolitost a vzájemnost, rovnost a bratrství, pohostinnost a solidaritu. Ten symbol drží zúčastněné a zavazuje – v dobrém i zlém. Jákobovi synové lámali chléb, když svého bratra Josefa hodili do díry, aby se ho zbavili (Gn 37,25). Při lámání chleba učedníci cestou do Emauz poznali v hospodě Ježíše (Lk 24,30n).

Už ve Starém Zákoně patří snoubenectví a manželství mezi nejkrásnější obrazy vztahu mezi Bohem a lidmi. Židé o Velikonocích čtou Píseň písní o vztahu Milého a Milé. Ježíš vymyslel podobenství o „**svatební hostině**“ (Mt 22). Jeho slova ve večeradle jsou svatebním slibem Ženicha: „*dávám vám své tělo a krev*“ – „já se vám odevzdávám“ a „*smlouva věčná-nezrušitelná*“ – „ponesu s vámi všechno dobré a zlé až do smrti“. Při každé eucharistie nám Ježíš svůj slib opakuje. Eucharistii slavíme také „**na památku Ježíšovy smrti a vzkříšení**“, ba ještě více na památku jeho vtělení a všeho, co pro nás vykonal: každým slovem, gestem, mytím nohou, úctou k ženám, pozorností k dětem, stoloval s hříšníky, bavil se s pohany. Památka není jen vzpomínání. Slavíme-li narozeniny maminky, nevzpomínáme na den, kdy se narodila, ale slavíme, kým pro nás je teď. O Velikonocích židé jen nevzpomínají na vysvobození z Egypta, ale znovu a znovu prožívají své vysvobozování z otroctví. Ani my při Eucharistii jen nevzpomínáme na to, co se odehrálo v jídelně a na popravišti, ale především jak Ježíšovo přátelství pokračuje dál. Podle slov sv. Pavla říkáme: „*Kdykoli jíme tento chléb a pijeme tento kalich, zvěstujeme smrt Páně*“ (1Kor 11,26). Jeho „smrt“ je zhuštěním všeho, co pro nás Ježíš vykonal a stále koná.

Název „**nejsvětější oběť**“ vychází z pohanství, které přetrvalo v židovstvu i v křesťanství. Bůh skrze Abraháma zakázal lidské oběti. A ústy proroka Izaiáše volá: „*Vašich obětí jsem se přesytil... jsou mi odporné ... nemohu je vystát...*“ (srov. Iz 1) Nemíním snižovat velikost Ježíšovy lásky, ale lépe je hovořit srozumitelněji o obětavosti. Usmířovat není třeba Pána Boha, ale nás. Jestli se někdo uráží, tak to není Bůh, ale my. Říkat: „*Bože, obětuji ti tvého Syna...*“ je v lepším případě nevhodné.

Podobně se Eucharistii říká „**nejsvětější svátost oltářní**“, ale byla by škoda odložit Písmo a ostatní svátosti na vedlejší kolej. Křesťané v Japonsku dokázali žít svou vírou po 200 let ze křtu, z neplatných manželství a z tajného pohřbívání svých zemřelých.

A také jsme zvyklí na tzv. „**svaté přijímání**“ (např. mana – hebr. „co to je?“, Panis Angelicus – Chléb andělů, lék nesmrtelnosti, viaticum – pokrm na cestu). Ale zdá se to velmi jednostranné: jen brát. Manželé by nám mohli vyprávět o „přijímání“, které následuje až po „odevzdání“.

Termín „**mše svatá**“ se objevuje od 6. stol. a byl převzat z profánní oblasti, kde znamenal „propuštění“, „rozloučení“. Název odkazuje až k závěru slavnosti: „*Ite, missa est*“, jako by to hlavní byl povel k odchodu. U dětí, které se ptají: „*už bude konec, kdy už půjdeme domů*“, anebo když s chutí zvolají závěrečné „*Bohu díky*“, je to pochopitelné.

Východní církev mluví o „**svaté a božské liturgii**“. Autor známého díla Revizor, Nikolaj Vasiljevič Gogol, napsal v díle Размышления о Божественной Литургии: „*Božská liturgie je věčné opakování velikého vzepětí lásky, jež se uskutečnilo pro nás... Odevšad volali teskliví tvorové svého Tvůrce... Vtělení Boha na zemi se vynořovalo v myslích všech, podle toho, jakou měrou se očišťovaly jejich představy o božství... A na světě se zjevil ten, skrze nějž svět povstal. Přišel mezi nás v podobě člověka... jenže ne v takové podobě, v jaké byl zobrazován v neočištěných představách: ne v pyšném lesku a okázalosti, ne jako karatel lidských vin, ne jako soudce přicházející zničit jedny a odměnit druhé. Ne! Zazněl smířlivý polibek bratra.*“

Ze všech pojmenování nakonec to, kterého se držel Ježíš při velikonoční večeři: „**Večeře Páně**“. Chceme jej nově objevit a osvojit si ho. V Kancionálu máme 4 písně o Eucharistii od Tomáše Akvinského. Stálo by za to jejich slova nově promyslet. **710: Sacris solemnibus** (K svátku tajemnému) se nejčastěji zpívá na Zelený čtvrtek. **717: Lauda Sion Salvatoris** (Sióne, chval Spasitele) – sekvence z dnešního svátku. **712: Adoro te devote (Klaním se ti vroucně)** může pomoci s otázkou, proč Ježíš zemřel, tak, jak zemřel. A **704: Pange, lingua** (Chvalte ústa) zdůrazňuje, že slavíme nejen Ježíšovu smrt a vzkříšení, ale celý Život Božího Slova vtělením počínaje a příchodem ve slávě konče. O tom svědčí i 6. kapitola Janova evangelia, kdy Ježíš mluví o chlebu a myslí tím celý svůj život, až od 2. pol. 51. verše myslí své tělo.

Papež Jan Pavl II. v jednom z posledních dokumentů *Mane nobiscum (Zůstaň s námi)* shrnuje, že Eucharistie je **pramen, střed a vrchol** života církve. Ve večeradle se církev rodí, ale zároveň na horu Proměnění se velmi těžce stoupá. Jeden kolega dodává: „Škoda, že jsme z hory Tábor udělali krtinec.“

Jan Rybář se ptá: „*Co tak nazvat tento svátek „Slavnost tělesnosti Krista“? Díky tomu, že se Slovo stalo tělem, mohli jsme uslyšet větu „Kdo vidí mne, vidí Otce.“ Díky tomu jsme my-lidé měli možnost se ho i dotknout. Po zmrtvýchvstání vyzývá Ježíš apoštoly: „Dotkněte se mne!“ Nám to říká ještě vyhraněněji: „Vezměte a jezte, to je mé tělo! Vezměte a pijte, to je má krev!“ Víc „tělesněji“ se to už nedá vyjádřit. Ani uskutečnit... Duše se totiž projevuje i tělesně. Podání ruky, pohlazení, polibek, objetí – to vše je výrazem toho, co se děje v lidské duši. Proto matka často pohládí své dítě, protože člověku nestačí foto, telefon, dopis, ba ani vidění... Matka vidí své dítě na infekčním oddělení za sklem, ale je nešťastná: nemůže je pohládit... Kristus je člověk par excellence, jeho oslavené tělo je lidské, leč nabito absolutní, božskou energií. Nemůže se tedy neprojevit i lidsky - dotekem - i přes všechny zábrany a překážky mezi dvěma světy: tím jeho, oslaveným, a naším, dosud neproměněným. On tam přece jen vniká, dokáže to. On se nemůže dočkat, až s ním budeme navždy. Děkujeme za eucharistií!“ (Kam jdeme?, s.120: Boží tělo, z r.2007/VI)*